

Povjerenje u medije, medijska pismenost i građani Crne Gore

ISTRAŽIVANJE JAVNOG MNJENJA
MAJ 2022.

O istraživanju

Istraživanje javnog mnjenja o upotrebi medija i medijskoj pismenosti predstavlja ponovljeno kvantitativno istraživanje, sa ciljem godišnjeg praćenja tendencija i promjena u stavovima i mišljenju građana Crne Gore kada je riječ o kritičkom sagledavanju medijskog sadržaja i upotrebe medija.

Istraživanje je sprovedeno na reprezentativnom uzorku koji je definisan kao slučajni troetajni stratifikovani uzorak. Procjena uzorkovanja zasnovana je na dostupnim podacima popisa stanovništva iz 2011. godine i procjena o demografskim karakteristikama populacije iz 2020. godine. Uzorak je reprezentativan prema socio-demografskim kriterijumima – region, tip naselja, pol i uzrast.

Istraživanje je sprovedeno u periodu od 30.marta do 15. aprila, 2022. Obuhvaćeno je 16 crnogorskih opština, a učestvovalo je 1022 ispitanika. Anketiranje „licem u lice“ trajalo je u prosjeku 15 minuta. Za potrebe istraživanja konstruisan je upitnik koji obuhvata pet cjelina: upotreba medija; povjerenje u medije; kvalitet dostupnih informacija i njihov uticaj; „lažne vijesti“ i dezinformacije; i medijsko izvještavanje o ratu u Ukrajini.

Margina greške za pojave sa incidencom 50% iznosi +/- 3.07%

KLJUČNI NALAZI

UPOTREBA MEDIJA

- Televizija je i dalje medij koji se najčešće koristi, te tako 76.5% ispitanika navodi da televiziju gleda više puta nedeljno ili svakodnevno. Ovaj procenat je značajno niži u odnosu na podatke iz prethodne dvije godine, kada je isti odgovor dalo 87.8% građana (2021.) i 91.6% (2020.).
- Više od polovine građana koristi društvene mreže (64.7%) i portale (59.7%), dok sve manji broj građana prati radio (46.7%) i dnevnu štampu (28.6%)

POVJERENJE U MEDIJE

- Ocjenjujući stepen povjerenja u medije, najveću srednju ocjenu dobijaju radio (3.35) i televizija (3.23), dok najnižu ocjenu povjerenja građani daju društvenim mrežama (2.84).
- Gotovo jedna trećina građana navodi da u najvećoj mjeri imaju povjerenje u Televiziju Vijesti 32.2%, Dnevne novine Vijesti (40.8%), te portal Vijesti (27.8%). Prema podacima iz prethodne dvije godine, ispitanici tradicionalno daju svoje povjerenje TV, portalu i štampi Vijesti.
- 26.4% građana odnosno svaki četvrti primarno najviše vjeruje RTCG.

KVALITET DOSTUPNIH INFORMACIJA

- Svaki četvrti ispitanik (25.3%) negativno ocjenjuje medijsko izvještavanje u kontekstu profesionalnosti, etike i objektivnosti, a 32.8% ispitanika ocjenjuje da su crnogorski mediji objektivni i profesionalni u svom izvještavanju, te da se pridržavaju etičkog kodeksa.
- Da mediji svojim izvještavanjem utiču na promjenu toka događaja ocjenjuje 41.8% ispitanika. Bilježi se trend blagog porasta u zastupljenosti ovog stava među građanima prema podacima iz 2020., 2021. i 2022. godine.
- Više od polovine ispitanika, 52%, ocjenjuje da crnogorski mediji imaju političke afilijacije.

KVALITET DOSTUPNIH INFORMACIJA

- Da mediji rade u interesu političkih struktura smatra gotovo polovina građana, njih 48.0%. Više od jedne četvrtine, 28.9% građana ocjenjuje da mediji rade u interesu vlasnika medija, dok svega 7.5% građana ocjenjuje da mediji rade u interesu građana.
- Da mediji ne provjeravaju temeljno informacije koje objavljuju smatra 29.7% ispitanika, a 32.6% ocjenjuje da mediji koriste činjenice pomiješanje sa glasinama.
- Više od trećine ispitanika, 38.4% takođe ocjenjuje da mediji često ili gotovo uvijek različito izvještavaju o istom događaju u odnosu na druge medije.
- Sve manji broj ispitanika navodi da tačnost informacije provjerava upoređivanjem informacije sa izvještavanjima o istom događaju u različitim medijima ((38.1% u 2022.; 52.3% u 2021.; 44.0% u 2020).

FAKE NEWS : „LAŽNE VIJESTI“ I DEZINFORMACIJE

- U odnosu na podatke iz 2020. i 2021. godin, u 2022. godini gotovo 10% manji broj građana navodi da poznaje pojam „fake news“ ili „lažna vijest“ (70.0%).
- Među onima koji su naveli da su barem jednom primijetili lažne vijesti, većina navodi da se to dogodilo na internetu (65.3%). Da su opazili lažnu vijest na televiziji navodi 26.0% ispitanika, u štampi 14.7%, a na radiju 15.6%.
- Među ostalim odgovorima, ispitanici takođe naglašavaju da sve češće čuju „lažne vijesti“ od kolega i prijatelja (3.2%).
- Da je problem „lažnih vijesti“ i dezinformacija izražen u Crnoj Gori, ocjenjuje 37.3% ispitanika, naspram 17.0% onih koji ocjenjuju suprotno.

FAKE NEWS : „LAŽNE VIJESTI“ I DEZINFORMACIJE

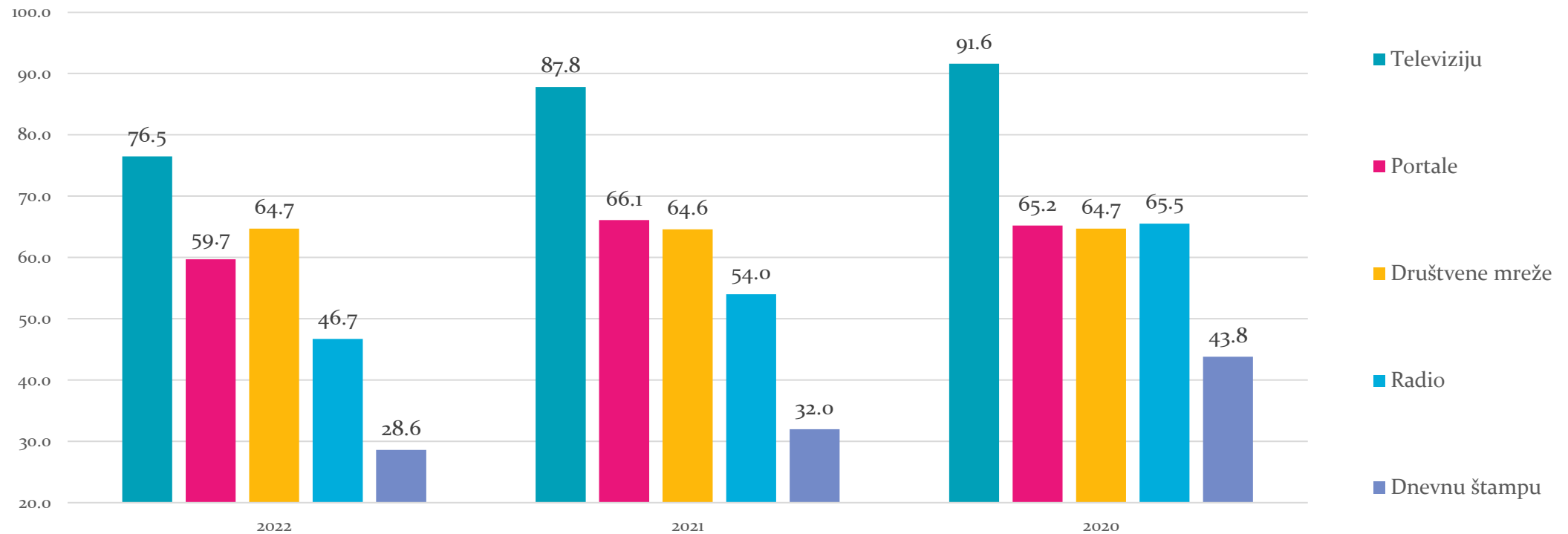
- Ukoliko bi primijetili „lažnu vijest“ na društvenim mrežama, gotovo jedna trećina ispitanika (30.7%) navodi da najvjerojatnije ne bi uradili ništa tim povodom.
- Nešto manje od polovine ispitanika (43.7%) smatra da je potrebno da država uvijek nadzire i kontroliše medijske sadržaje na internetu, sa ciljem zaustavljanja dezinformacija i lažnih vijesti.
- Građani koji ocjenjuju da je kontrola medijskog sadržaja neophodna u nekim slučajevima naglašavaju da ne bi podržali nikakvu formu cenzure.

PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA

UPOTREBA MEDIJA

Koliko često koristite sljedeće medije: Svakodnevno + više puta nedeljno

Upotreba medija
svakodnevno ili više puta nedeljno

Koliko često koristite sljedeće medije:

Koliko često koristite:	Televiziju	Radio	Dnevnu štampu	Portale	Društvene mreže	Podcast
Svakodnevno	57.5	25.6	12.8	38.4	52.6	3.8
Više puta nedeljno	19.0	21.1	15.8	21.3	12.1	6.4
Jednom nedeljno	9.5	11.6	12.4	7.2	5.0	6.2
Više puta mjesečno	6.4	14.5	14.4	8.3	5.7	10.1
Jednom mjesečno ili rjeđe	4.7	11.5	14.9	6.0	3.5	10.3
Nikada	2.1	13.0	28.0	14.7	15.7	48.3
Nemam pristup tom mediju	0.5	1.1	0.8	3.5	4.5	10.0
Ne mogu da ocjenim/ Bez odgovora	0.3	1.5	0.9	0.7	0.9	5.0
Total	100	100	100	100	100	100

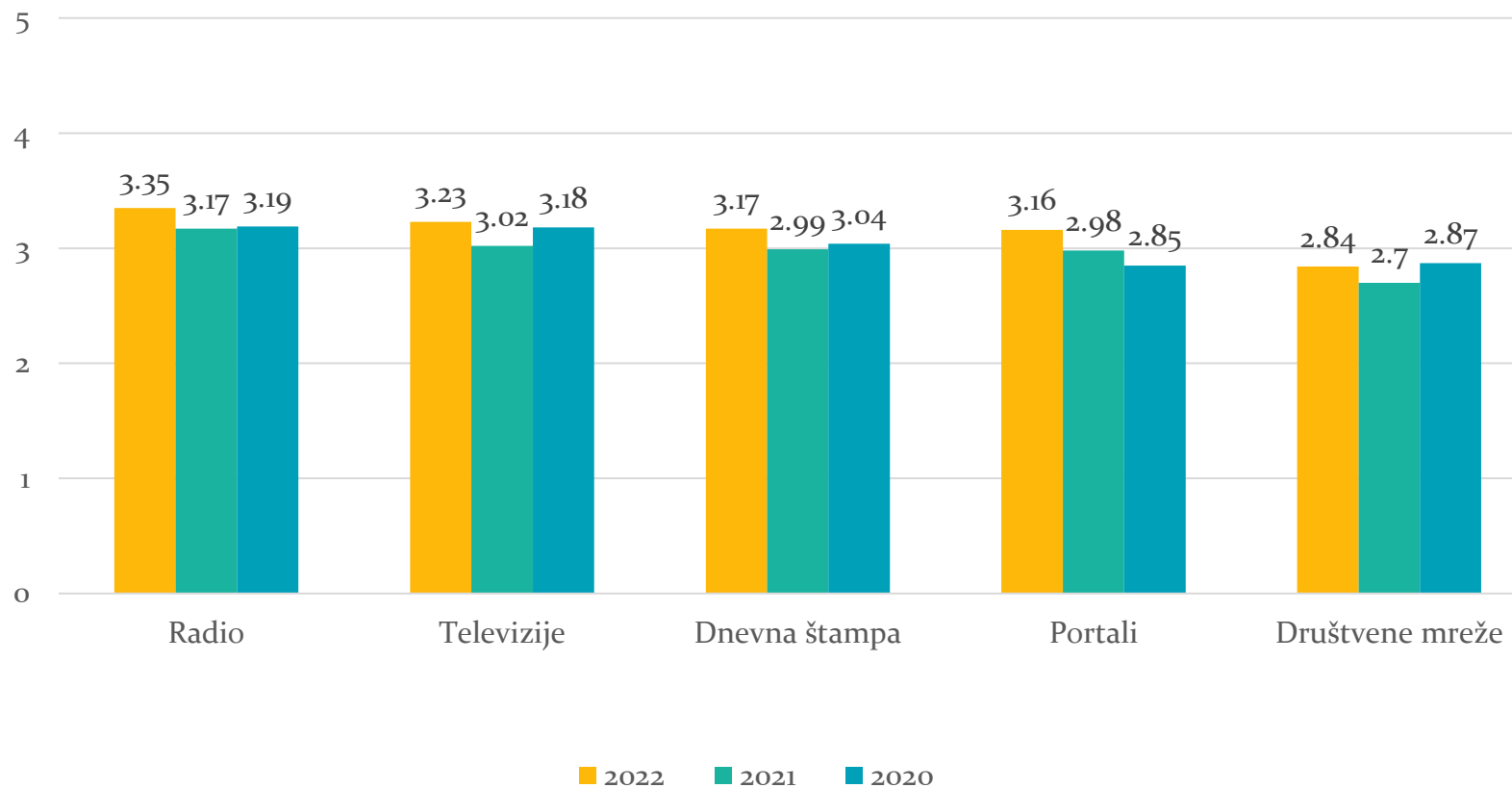
POVJERENJE U MEDIJE

U kojoj mjeri vjerujete sljedećim medijima u Crnoj Gori?

Povjerenje u:	Televiziju	Radio	Dnevnu štampu	Portale	Društvene mreže
Uopšte nemam povjerenje	7.9	4.7	6.4	4.6	8.8
Uglavnom nemam povjerenje	17.7	10.2	12.5	14.8	21.4
Zbir: Nema povjerenje	25.6	14.9	18.9	19.4	30.2
Djelimično imam povjerenje	32.7	30.2	31.7	33.7	34.3
Zbir: Ima povjerenje	37.5	41.2	32.4	30.8	21.7
Uglavnom imam povjerenje	27.7	32.3	25.6	24.5	18.3
U potpunosti imam povjerenje	9.8	8.9	6.8	6.3	3.4
Nijesam siguran/a	2.9	7.6	8.4	6.3	5.8
Bez odgovora	1.4	6.1	8.4	9.8	8.0
TOTAL	100	100	100	100	100
Prosječna ocjena	3.23	3.35	3.17	3.16	2.84

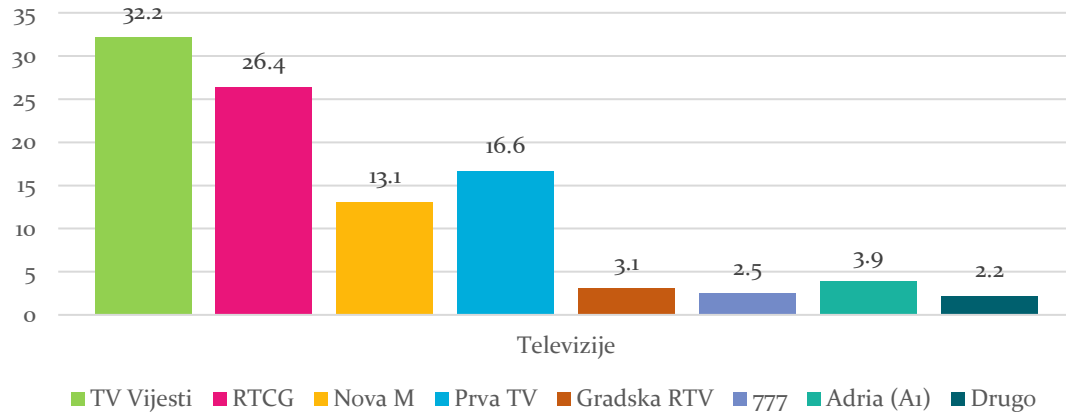
U kojoj mjeri vjerujete sljedećim medijima u Crnoj Gori?

Prosječna ocjena povjerenja u medije

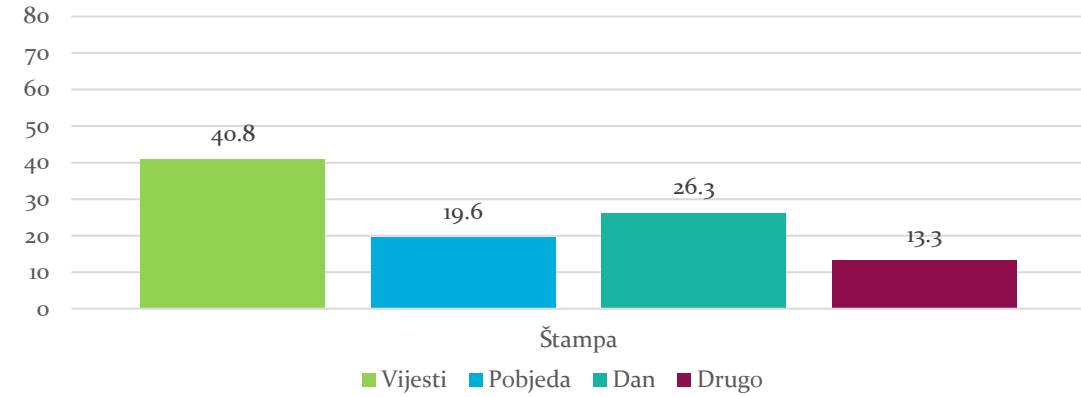

U kojoj mjeri vjerujete sljedećim medijima u Crnoj Gori?

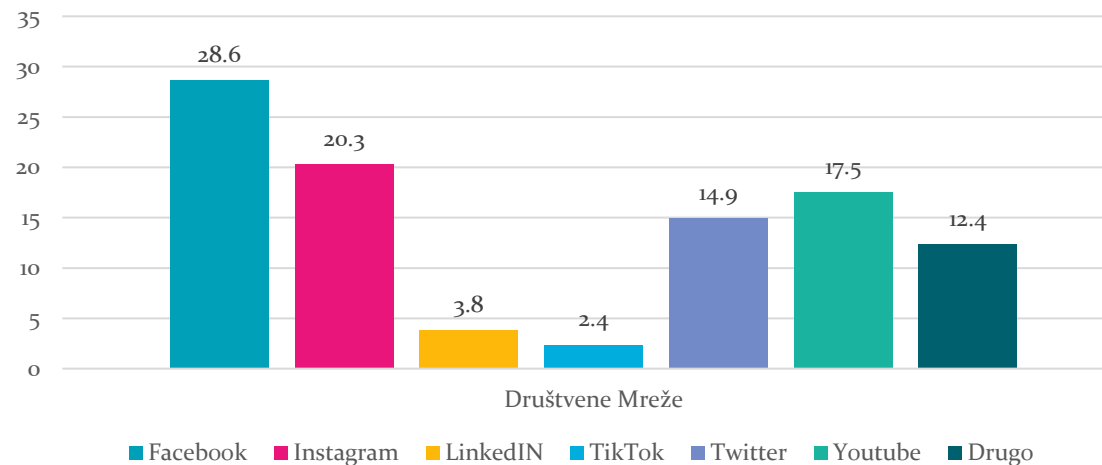
Kojom od navedenih televizija najviše vjerujete?

Kojim od navedenih štampanih medija najviše vjerujete

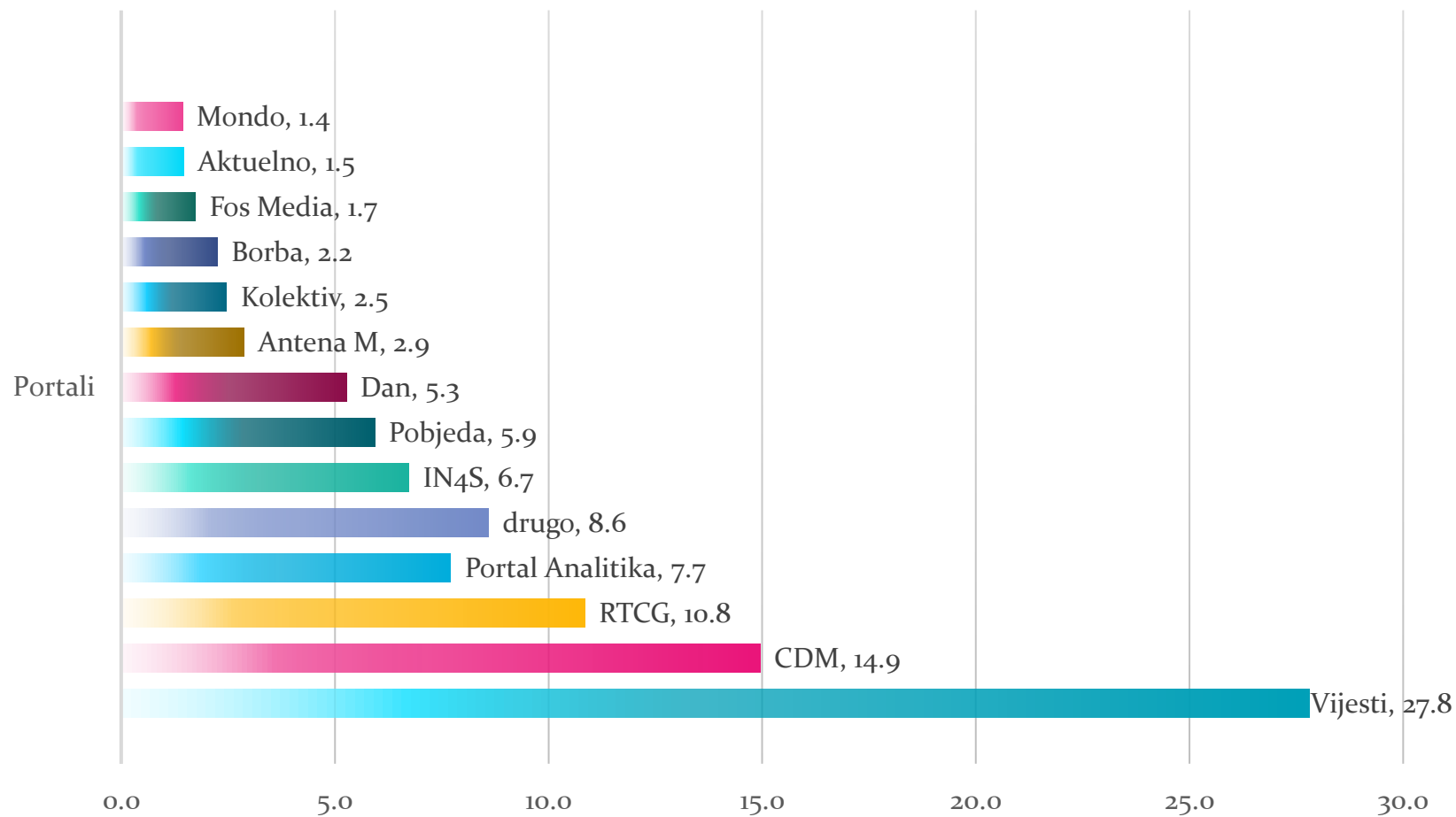

Kojim od navedenih društvenih mreža najviše vjerujete

U kojoj mjeri vjerujete sljedećim medijima u Crnoj Gori?

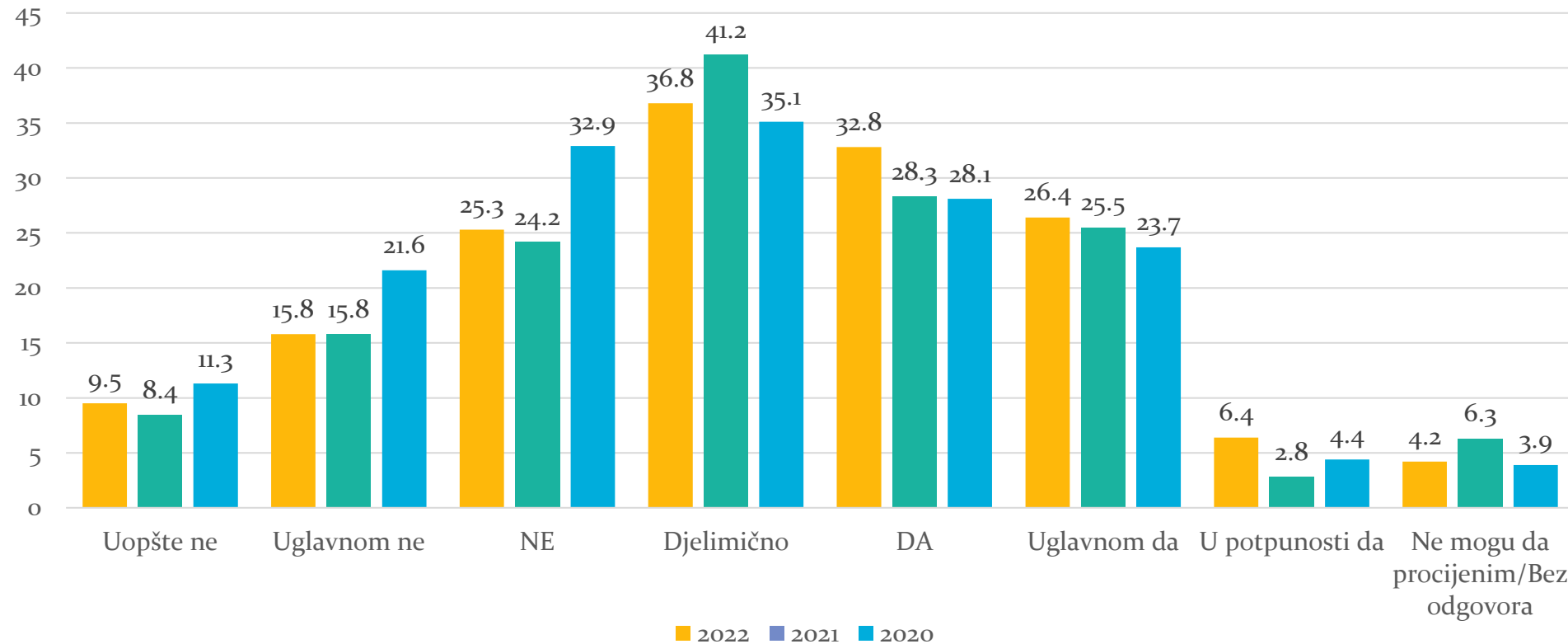
KOJIM OD NAVEDENIH PORTALA NAJVIŠE VJERUJETE

KVALITET DOSTUPNIH INFORMACIJA

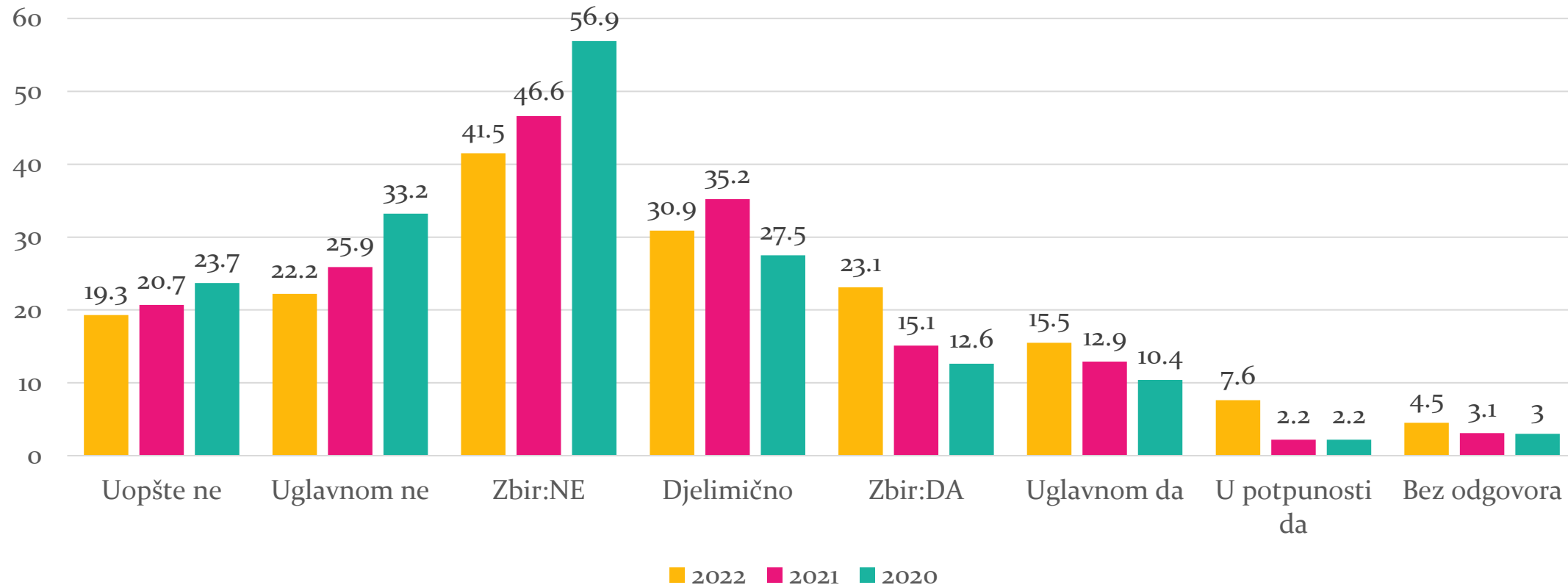
Prema Vašem mišljenju, u kojoj mjeri crnogorski mediji obavještavaju objektivno i profesionalno, pridržavajući se etičkog kodeksa?

Profesionalnost medijskog izvještavanja

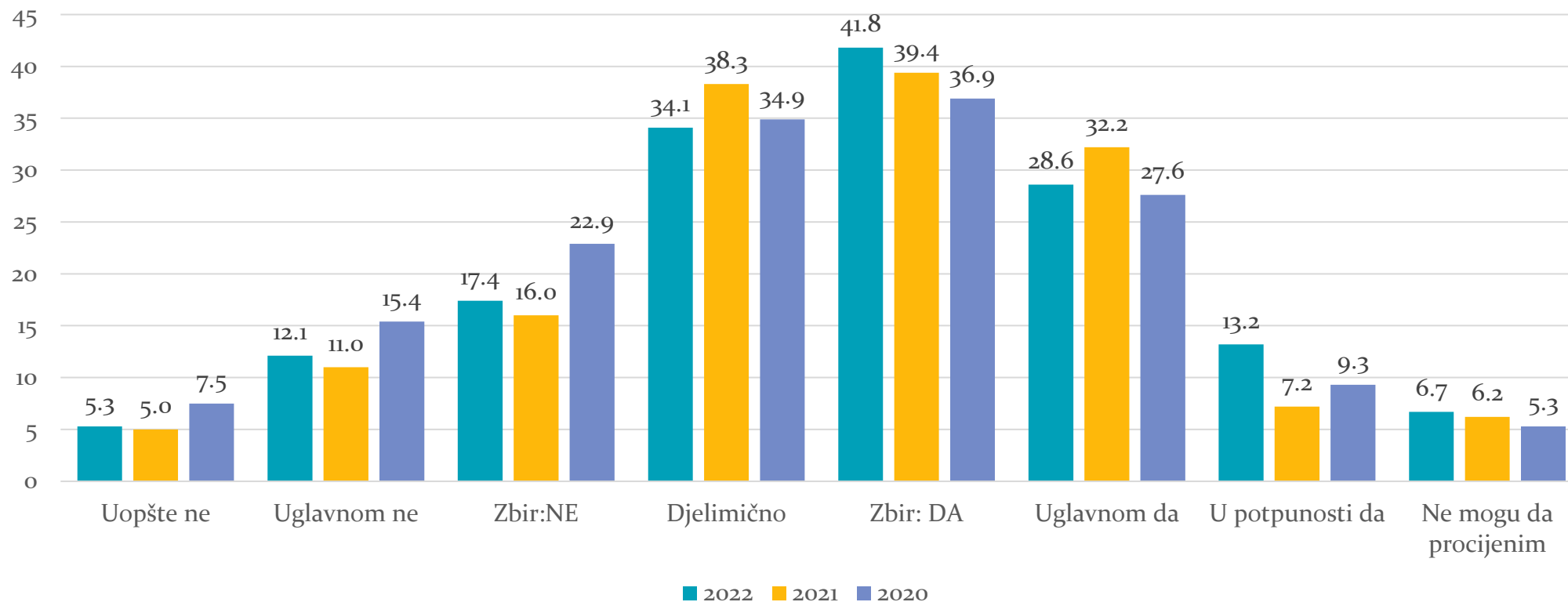
U kojoj mjeri mediji utiču na formiranje Vaših stavova o aktuelnim pitanjima?

Uticaj medija na formiranje ličnih stavova

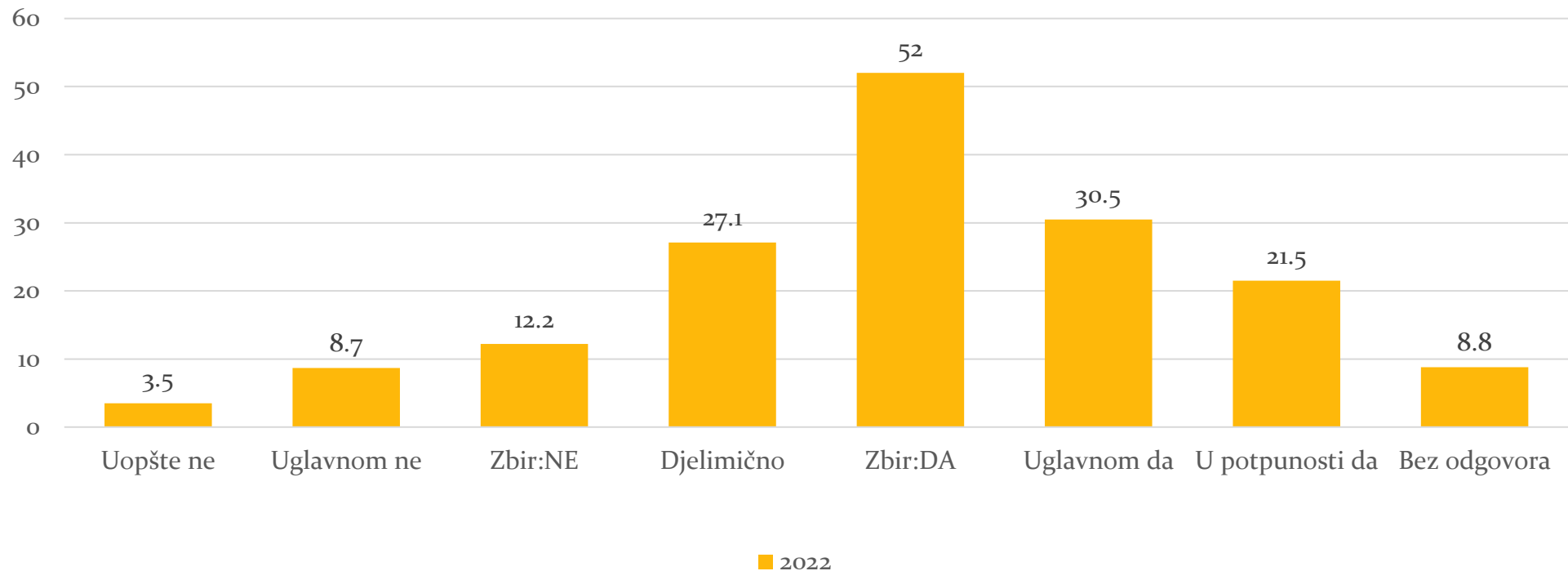

Koliko često mediji utiču na promjenu toka događaja?

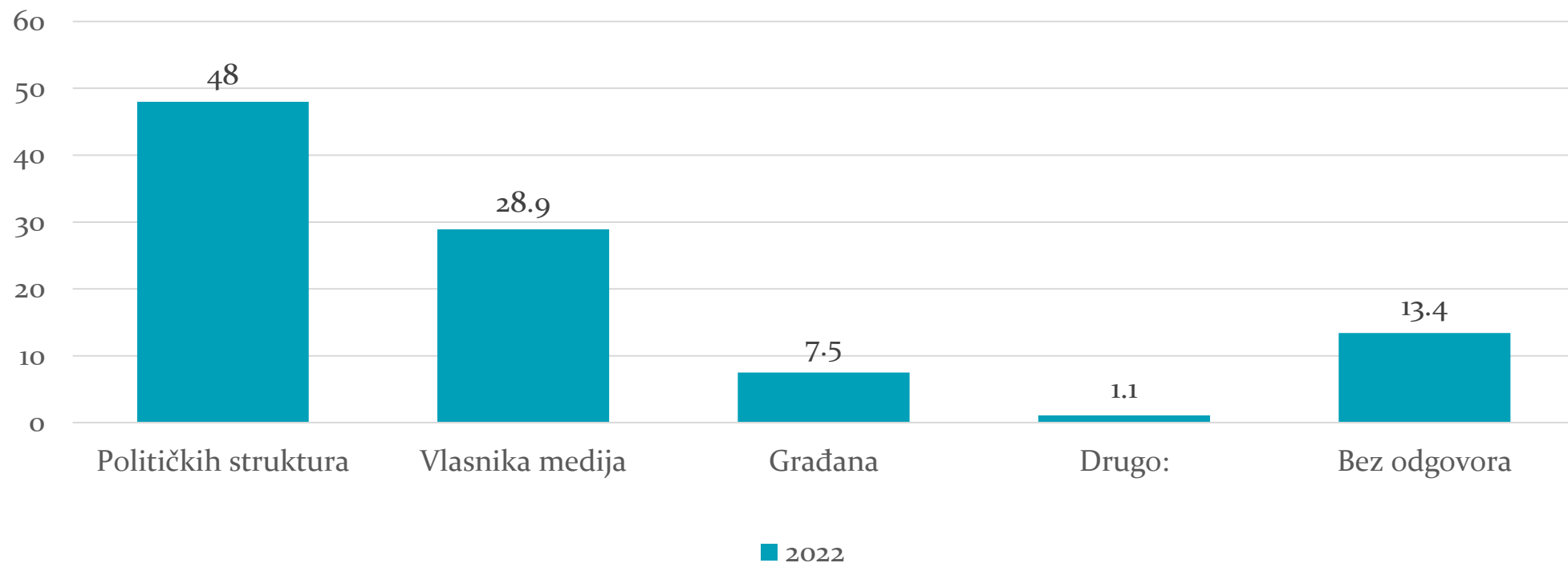
Uticaj medija na promjenu toka događaja

Generalno gledano, da li ste saglasni da mediji u Crnoj Gori imaju političke afilijacije?

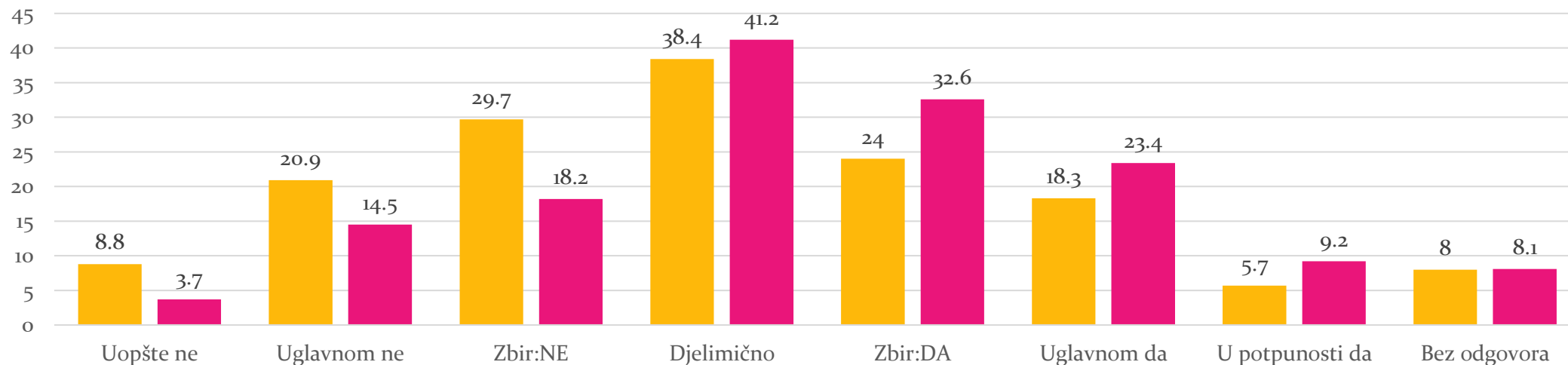

Prema Vašem mišljenju u čijem interesu mediji rade?

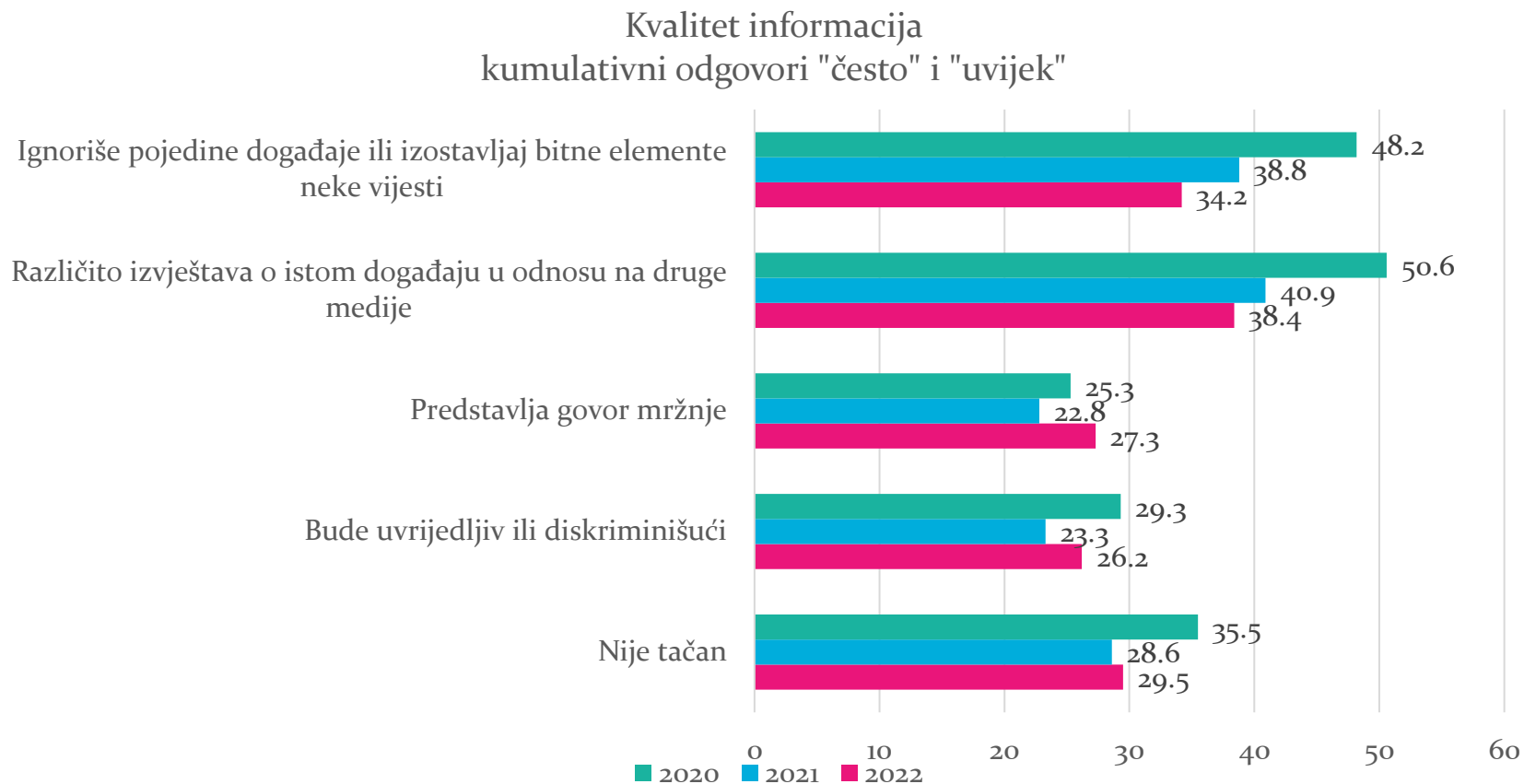
U kojoj mjeri ste saglasni sa sljedećim tvrdnjama

U kojoj mjeri ste saglasni sa sljedećim tvrdnjama:

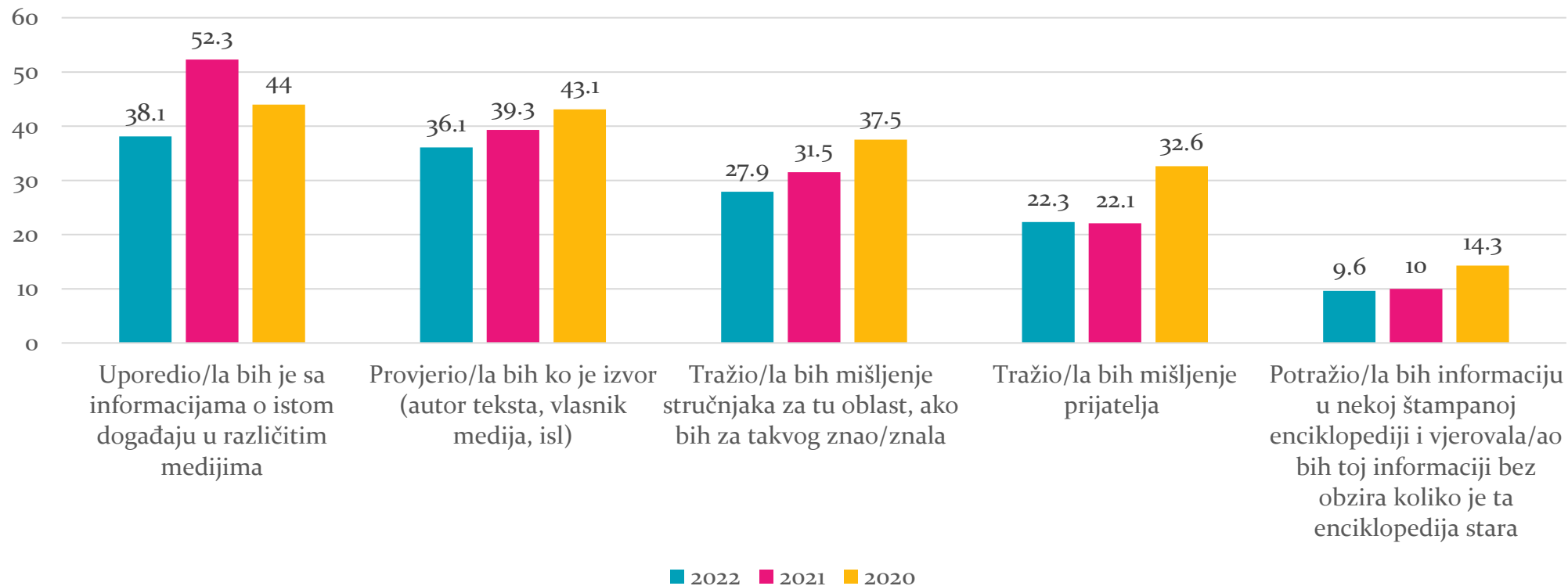
- Mediji temeljno provjeravaju informacije koje objavljuju
- Mediji korsite činjenice pomiješane sa glasinama

Koliko često Vam se dešava da informacija ili tekst koji ste pronašli u CG medijima...?

Na koji od sljedećih načina biste provjerili tačnost informacije koja je plasirana putem medija?

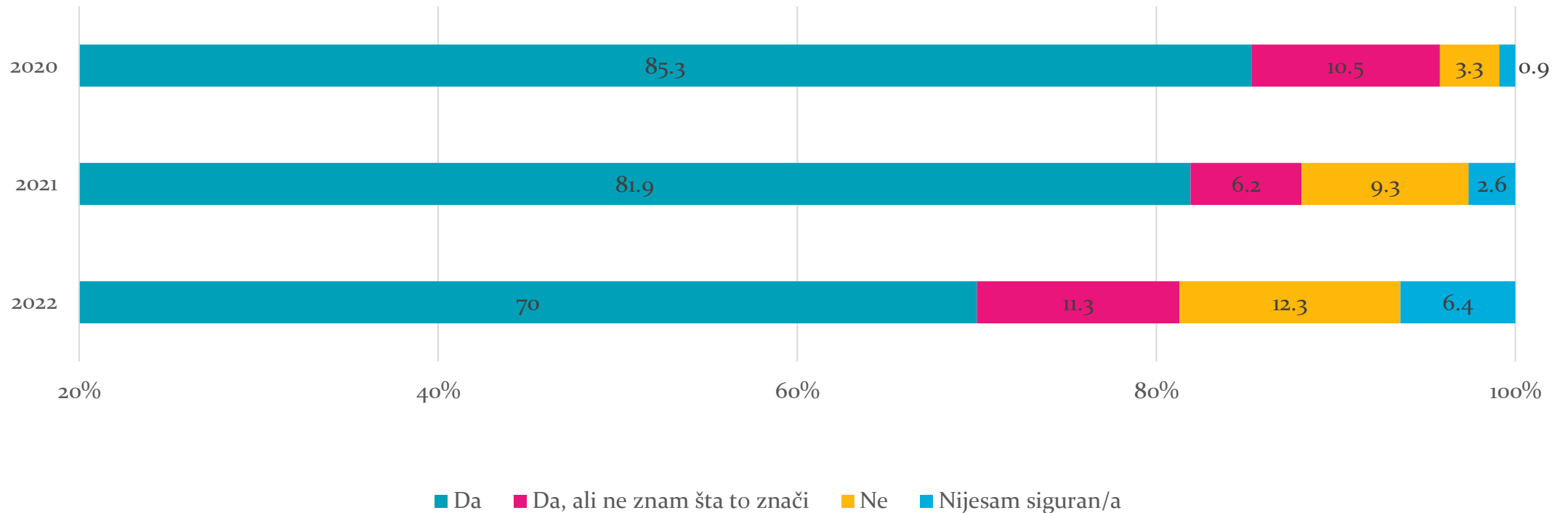
Provjera tačnosti informacija
kumulativni odgovori

LAŽNE VIJESTI I DEZINFORMACIJE

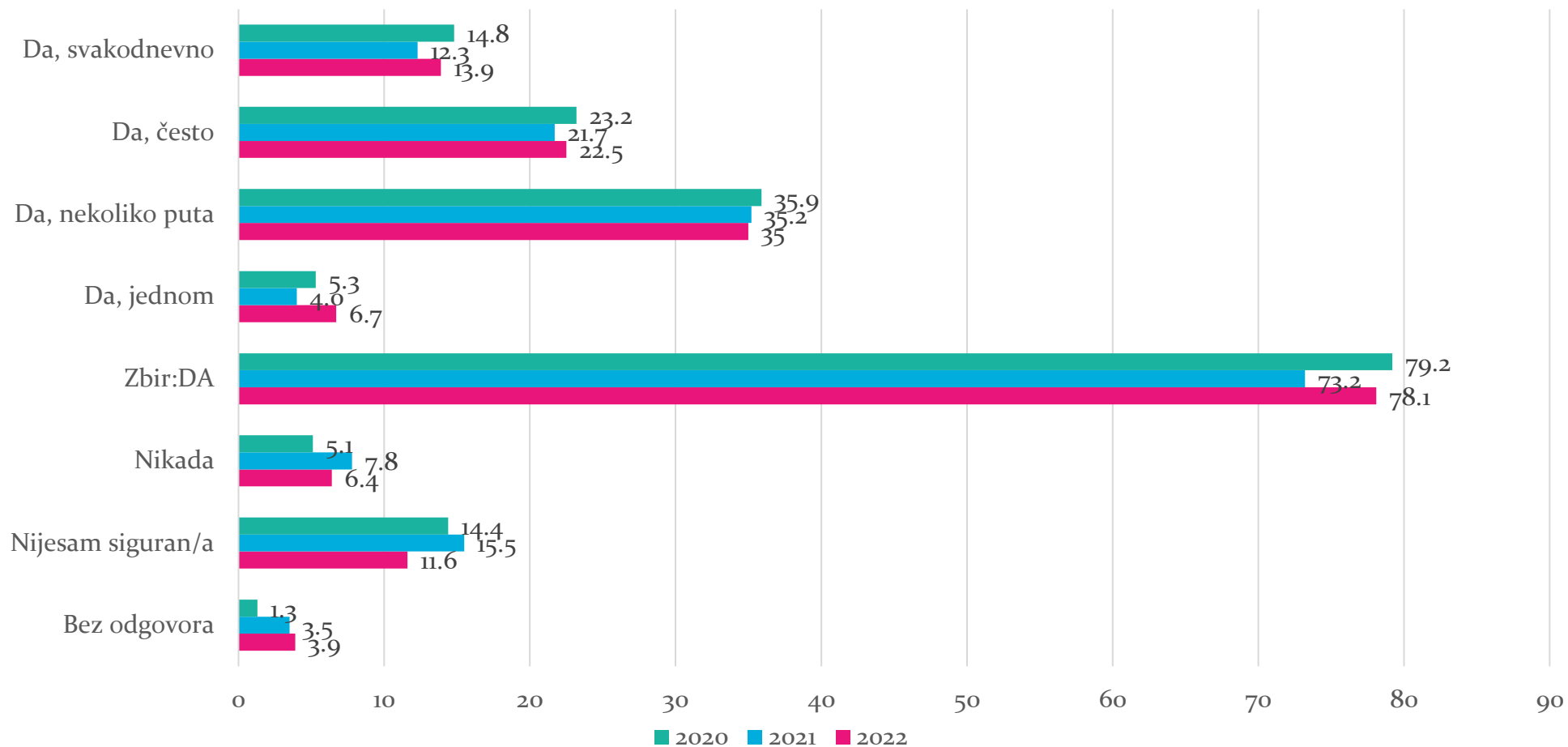
Da li ste ikada čuli za pojam „lažna vijest“?

Poznavanje pojma "Fake news"

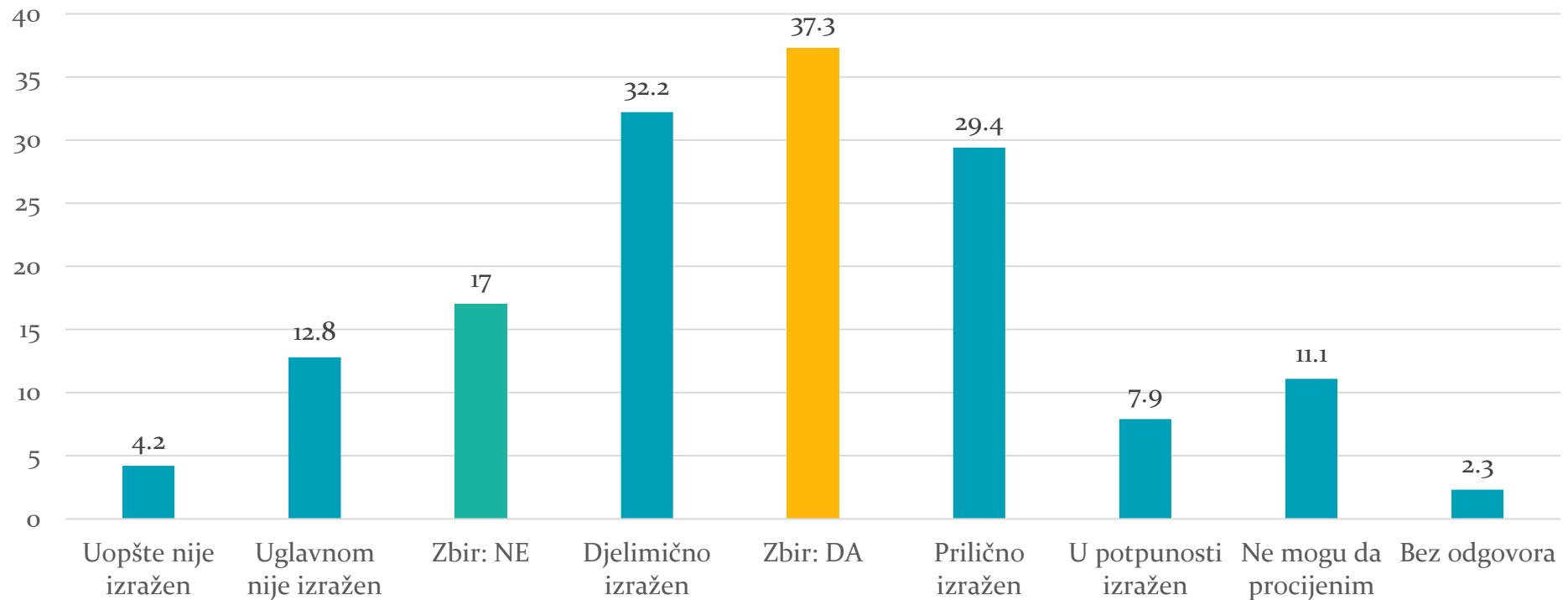
Da li ste ikada primijetili lažne vijesti?

Učestalost "lažnih vijesti"

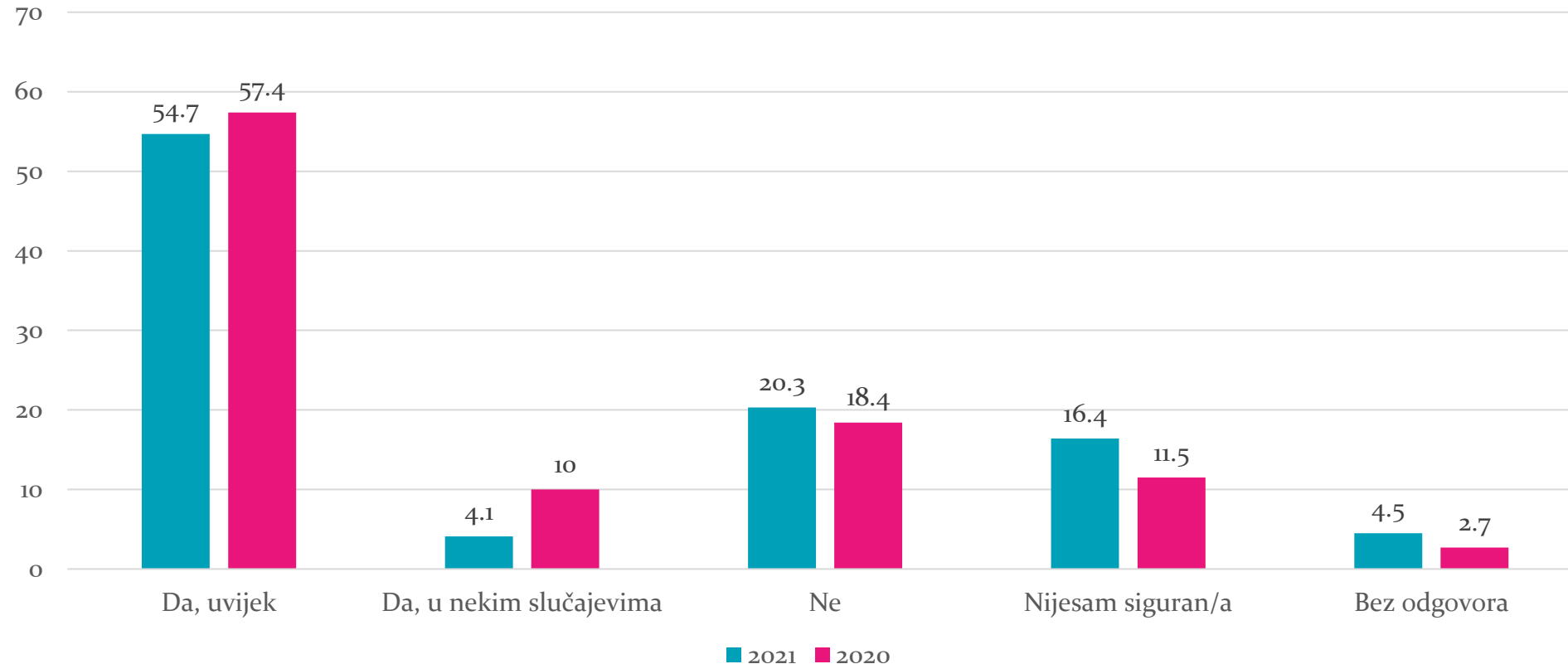
U kojoj mjeri je problem dezinformacija / lažnih vijesti izražen u Crnoj Gori?

U kojoj mjeri je problem dezinformacija / lažnih vijesti izražen u Crnoj Gori?

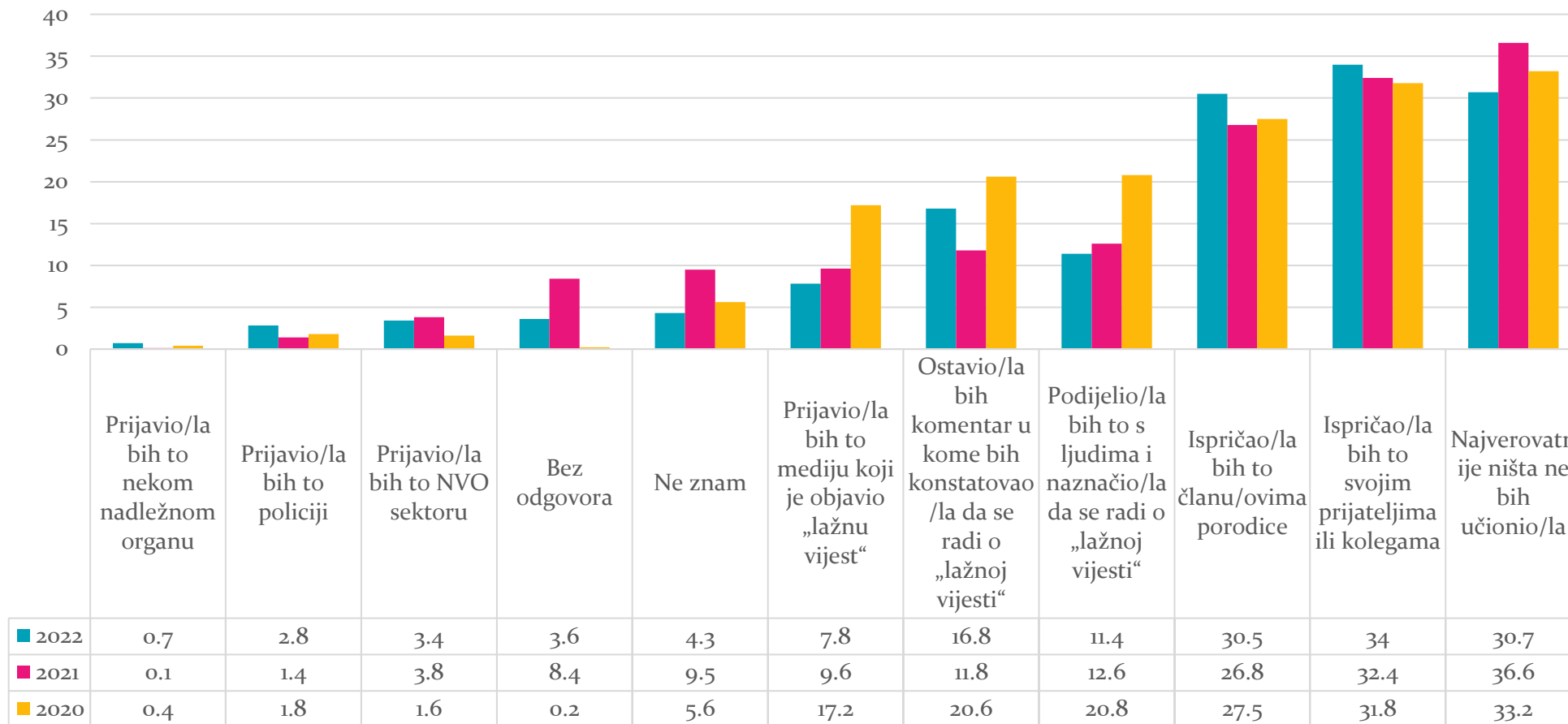
Da li smatrate da država treba da nadzire i kontroliše medijske sadržaje na internetu kako bi se zaustavio plasman dezinformacija i lažnih vijesti?

Državni nadzor medijskog sadržaja na internetu

Da ste u prilici da primijetite „lažnu vijest“ na društvenim mrežama, šta biste od sljedećeg učinili?

Reakcije na "lažne vijesti"
kumulativni odgovori

Da li smatrate da država treba da nadzire i kontroliše medijske sadržaje na internetu kako bi se zaustavio plasman dezinformacija i lažnih vijesti?

Državni nadzor medijskog sadržaja na internetu

